

2018

" 't Schrijfhoutje "

Post Actieve
Marinevereniging
4e jaargang nr: 5
Mei 2018

" 't Schrijfhoutje" is een digitaal blad
uitgegeven door de Post Actieve Marinevereniging

Dit digitale blad wordt uitgebracht naar de leden, donateurs en belanghebbenden.
In deze uitgaven worden stukken beschreven uit het heden, maar vooral uit het
verleden, daar waar u en onze ROOTS lagen.

Redactie : Ton Meijdam
E-mail: penpam@ziggo.nl
telefoon:

Secretariaat: Piet Brinkman
secretaris@pam@gmail.com
telefoon: 06-52520874

*Overname en publicatie van artikelen, geheel of
gedeeltelijk, is alleen toegestaan met schriftelijke
toestemming van de redactie.*

*****

In deze uitgave o.a.

pagina 2.	Ingekomen stukken
pagina 6.	De Commandanten der Zeemacht
Pagina 7.	Vergeten geschiedenis – Matrozenbond
Pagina 12.	Geschiedenis van de Marine Watersport Vereniging
Pagina 19.	Eerste vrouwelijke commandant van een fregat

Verslag hoofdprijs loterij reünie 2017

Verslag van ons verblijf in Schlosshotel Sophia Sauerland Duitsland

Wij waren de gelukkige winnaars van deze prijs tijdens de reünie van PAM 2017
5 dagen all-inclusieve en het was ook all-inclusieve.

Vanaf het moment dat we aankwamen tot het moment dat we vertrokken werden we
gigantisch goed verzorgd.

We hadden mooie kamers en twee badkamers, alles zag er schoon en verzorgd uit.

Om 12.00 uur kregen we een warme lunch en vanaf 17.00 uur was de bar open, de diners
waren ook helemaal top en in de avonduren werd er altijd gezorgd voor vertier, van
avondwandeling door het dorp tot livemuziek en goochelaar.

De omgeving nodigt uit om te wandelen, fietsen of een tocht met de auto te maken. 's morgens kon je je eigen broodpakket samenstellen om mee te nemen.

De andere hotelgasten waren allemaal tijdgenoten en allemaal afkomstig uit Nederland, dus contact is zo gemaakt, vooral na een aantal pilsjes of wijntjes. De manager en het personeel van dit hotel verdienen alle lof, men heeft hier aandacht voor zijn gasten en probeert het iedereen naar zijn zin te maken. Wij willen daarom dit hotel bij iedereen aanbevelen. Wij hebben 5 fantastische dagen gehad, waarvoor dank aan het voltallige personeel van dit hotel.

Leo en Trees Jong

Op vrijdag 18 september 2018 houden wij onze 3e reunie op de Kromhoutkazerne in Utrecht. De inschrijving sluit op 31 augustus! Wilt u erbij zijn schrijf u dan nog

**snel in. Dit kunt u doen door 15 euro per
persoon over te maken naar de rekening
van de Post Actieve Marinevereniging te
Den Helder. NL65 ABNA 0216 2080 25**

**Ook tijdens deze reünie wordt er weer een
loterij gehouden. De hoofdprijs is wederom
een verblijf van 5 dagen voor 2 personen
met een all-inclusieve arrangement in het
luxe Hotel Sophia.**

Zie hiervoor het verhaal en de foto's van Leo Jong en echtgenote!

Ingekomen stuk:

Het Artillerielied

a. De tekst

De tekst van het lied werd in 1846 in het Frans gedicht door de tweede luitenant (later generaal-majoor) W. de Villeneuve.

De tekst werd in 1881 door een onbekende dichter in het Nederlands vertaald. Deze versie luidt:

Wat dreunt daar op die heide?
Wat blinkt daar in 't verschie?
Wat dondert tussenbeide,
Dat men door stof niet ziet?
Hoe flikkeren die zwaarden,
Wat forse melodie.
Hoe rennen daar die paarden,) bis
't Is Veldartillerie)

De kruitdamp is hun leven,
't Kanon is hun banier.
De hoop daarvoor te sneven,
Bezielt elk kanonnier!
Zij haken naar den strijde
Voor Vaderland en Vorst,
Voor Land en Koning beide) bis
Klopt steeds hun mannenborst.)

Van 't paard naar 't stuk gevlogen,
Dra dondert reeds het schot,
Weer vlug vooruit getogen,
Vernielt hij 's vijands rot.
Rent d'overmacht hem tegen,
Manmoedig staat hij pal,
Koopt door zijn dood de zege) bis
En juicht nog in zijn val.)

Maar ook in tijd van vrede
Blinkt steeds de kanonnier.
En meisjes schoon van leden
Zijn op zijn liefde fier.
Waar moed zit, heerst ook trouwe
Met kracht nooit uitgeblust.
Daarom de schoonste vrouwen) bis
Heeft hij naar hartelust.)

Hoera dus voor ons Wapen
Lang leev' de kanonnier!
Lang leev' die forse knapen,
Des legers schoonste sier,
Hun leus zij: steeds te strijden,
Werwaarts ook d'eer hen zendt,
Voor Land en Koning beide,) bis
Tot roem van 't Regiment)

Commandanten Zeemacht Nederland

De functie van bevelhebber der Zeestrijdkrachten werd gecreëerd in 1939. De eerste bevelhebber der Zeestrijdkrachten was viceadmiraal J.Th. Fürstner.

Vanaf 5 september 2005 bestaat de functie 'bevelhebber der Zeestrijdkrachten' niet meer. Er is vanaf die datum wel een commandant Zeestrijdkrachten, die hiërarchisch onder de commandant der Strijdkrachten valt.

Lijst van bevelhebbers der Zeestrijdkrachten

- 1939 - 1945 luitenant-admiraal J. Th. Fürstner
- 1945 - 1948 luitenant-admiraal C.E.L. Helfrich
- 1948 - 1951 viceadmiraal jhr. E.J. van Holthe
- 1951 - 1956 viceadmiraal A. de Booy
- 1956 viceadmiraal F.T. Burghard
- 1956 - 1959 viceadmiraal H.H.L. Pröpper
- 1959 - 1963 viceadmiraal L. Brouwer
- 1963 - 1967 viceadmiraal A.H.J. van der Schatte Olivier
- 1967 - 1968 viceadmiraal H.M. van den Wall Bake
- 1968 - 1972 viceadmiraal J.B.M.J. Maas
- 1972 - 1975 viceadmiraal E. Roest
- 1976 - 1979 viceadmiraal B. Veldkamp
- 1979 - 1982 viceadmiraal H.L. van Beek
- 1982 - 1985 viceadmiraal J.H.B. Hulshof
- 1985 - 1989 viceadmiraal C.H.E. Brainich von Brainich Felth
- 1989 - 1992 viceadmiraal jhr. H. van Foreest
- 1992 - 1995 viceadmiraal N.W.G. Buis
- 1995 - 1998 viceadmiraal L. Kroon
- 1998 - 2003 viceadmiraal C. van Duyvendijk
- 2003 - 2005 viceadmiraal R.A.A. Klaver

Lijst van commandanten Zeestrijdkrachten

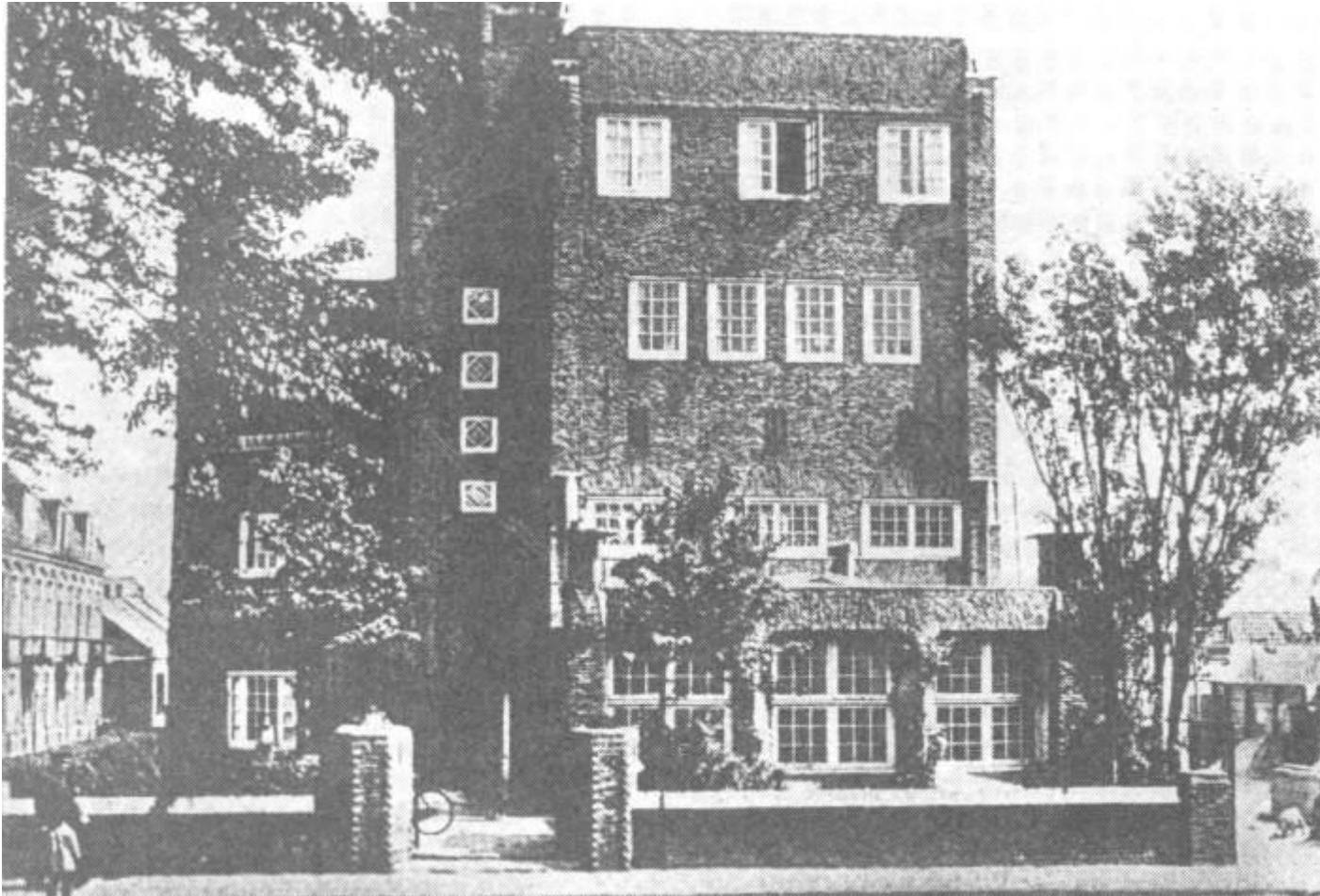
- 2005 - 2007 Viceadmiraal Jan Willem Kelder
- 2007 - 2010 Luitenant-generaal der mariniers Rob Zuiderwijk
- 2010 - 2014 Viceadmiraal Matthieu Borsboom
- 2014 - 2017 Luitenant-generaal der mariniers Rob Verkerk

Lijst van plaatsvervangend commandanten Zeestrijdkrachten

- 2005 - 2007 Generaal-majoor der mariniers Rob Zuiderwijk
- 2007 - 2010 Schout-bij-nacht Wim Nagtegaal
- 2010 - 2012 Generaal-majoor der mariniers Ton van Ede
- 2012 - 2014 Generaal-majoor der mariniers Rob Verkerk
- 2014 - 2016 Schout-bij-nacht Ben Bekkering

Verborgen of vergeten geschiedenis – Matrozenbond

Voor de BVMMP, de Bond voor Minder Marine-Personeel, in de volksmond Matrozenbond genoemd, is 1914 een bijzonder jaar. Zo verbiedt minister J.J. Rambonnet alle activiteiten van de bond aan boord van de schepen. Maar ook wordt het nieuwe bondsgebouw De Burcht in Den Helder geopend.

De Burcht van de Matrozenbond in Den Helder

Vanwege het uitbreken van de oorlog vaart de bond al welbewust een rustiger koers. Rambonnet heeft daar geen boodschap aan. De repressie wordt voortgezet. Bondsblad Het Anker is verboden lectuur. Wat niet wil zeggen dat het bondsblad niet gelezen wordt. Aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog organiseerde de bond ruim tweederde van alle manschappen, ongeveer drieduizend personen. De korporaals en de onderofficieren hadden eigen bonden. Deze waren, gelet op het verleden van de leden, sterk sociaaldemocratisch gezind. De marineleiding grijpt de kans om hem en de bond dwars te zitten. In 1916 worden bondsvoorzitter Toering en de bondssecretaris vanwege een oproep om een handtekening te zetten voor een bepaalde actie oneervol ontslagen. Toering stond vier jaar voor zijn pensioen en had er een diensttijd van ruim 25 jaar opzitten. De verontwaardiging is groot. Het herinnert de leden aan de tijd van minister Ellis twaalf, dertien jaar daarvoor. Deze potentiaat ontsloeg in een

tijdsspanne van nog geen twee jaar tot driemaal toe het complete hoofdbestuur van de Matrozenbond.

Socialisten

De vakbeweging bij de marine ontwikkelt zich op een vergelijkbare wijze als de vakorganisaties in het bedrijfsleven. Aanvankelijk organiseerden schepelingen zich naar hun vak (matroos, torpedomaker, stoker, monteur, konstabel, marinier), stand (de ongegradeerden van derde tot en met eerste klasse) of rang (korporaal/kwartiermeester, sergeant/bootsman, sergeantmajoor/ schipper en adjudant-onderofficier of opperschipper). Na de opbouwfase bundelen ze zich in grotere verbanden.

Het zijn socialisten die als eersten het initiatief tot vakorganisatie nemen. Deze maritieme vakbondspioniers moeten niets hebben van collega-schepelingen die, gesteund door kerk en geestelijk adviseur, zich in een wat latere fase gaan organiseren. Daar zijn vermakelijke anekdotes van bekend. In 1910 deed de eerste vlootpredikant zijn intrede. De bond keek in de kerk en oordeelde. Het aantal schepelingen werd geteld en juichend werd verslag gedaan van het geringe aantal bezoekers.

De eerste vlootaalmoezenier H.A.M. Alink die in november 1914 werd aangesteld, geeft in zijn dagboek zijn indrukken van een kerkbezoek: "De grootste narigheid is het, als je de gedwongen kerkgangers mopperend in de kerk ziet zitten, iedereen in de omtrek tot last." De confessionele verenigingen blijven klein van omvang, de leden zijn gezagsgetrouw en de minister van marine heeft een makkie aan ze.

Gedenkboek

Ter lering voor de nieuwe leden kwam de bond al bij zijn tienjarig bestaan in 1907 met een gedenkboek uit. Het werd door de marineleiding meteen op de zwarte lijst geplaatst. Naast Terugblik, de autobiografie van matroos Meijer, en de jaargangen van Het Anker is het gedenkboek een zeer informatieve en lezenswaardige bron over het vakbondswerk van een unieke beroepsgroep.

Momenteel overweegt een werkgroep sociale geschiedenis in Den Helder in 1997, honderd jaar na de oprichting van de bond, tot een herdruk van het gedenkboek te komen. In de archieven van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam liggen bovendien de dagboek aantekeningen van een reis die Meijer in het begin van deze eeuw aan boord van Hr.Ms. pantserschip 'NoordBrabant' naar Batavia maakte. Het is een verslag van en over het leven van een zeeman, een beroepsmilitair die tevens sociaaldemocraat is en zich scherp bewust is van de koloniale verhoudingen in Indië. Het is een uniek egodocument dat je niet zonder ontroering vasthoudt en leest. Zeker waard om in 1997 naast het gedenkboek uitgegeven te worden.

Het zijn twee schriften over het leven aan boord, de avonturen onderweg, reisimpressies, intieme onthullingen over drankmisbruik en seksualiteit. In zijn beschrijvingen klinken zijn linkse stellingname en openhartige opvattingen over politiek en gezagsverhoudingen door. Meijer had ervoor in de boeien geslagen kunnen worden.

Overdag had Meijer geen tijd om zijn indrukken neer te pennen. Hij moest het bovendien doen buiten het gezichtsveld van de officieren. Zijn collega's kon hij vertrouwen. Dus schreef hij 's nachts onder buitengewoon moeilijke omstandigheden zijn verhaal, terwijl om hem heen zijn medematrozen aan het werk waren. Aan boord waren maar twee plaatsen met elektrische

verlichting. In het verblijf van de officieren en in de ruimte waar de matrozen 's nachts de aardappels moesten jassen.

Een reis naar Indië betekende dat men jarenlang buiten Nederland zat. Meijer beschrijft op humoristische wijze tot in detail hoe moeilijk het was om al je persoonlijke bezittingen in een plunjezak te stouwen. Je kon niet erg veel meenemen, maar deze marineman slaagde er toch nog in een boek van Marx mee te smokkelen.

Een moderne vakbond

De BVMMP had zijn eigen culturele en politieke identificatie- en demonstratiesymbolen. Het mooie en stijlvolle bondsgebouw drukte het politieke zelfbewustzijn van de matrozen uit. Zoals Meijer het schrijft, "een heerlijk monument van eenheid, offervaardigheid en solidariteit". De Algemeene Bond voor Nederlandsche Marine-Matrozen, vanaf 1908 de Bond voor Minder Marine-Personeel, kunnen we beschouwen als een moderne vakbond. Hij behartigt de belangen van de schepelingen, een categorie werknemers bij de rijksoverheid. Hij komt op voor zowel een verbetering van de arbeidsvoorwaarden als de politieke, zedelijke en culturele verheffing van de matroos.

De materiële belangenstrijd wordt geplaatst in een breder maatschappelijk, emancipatorisch perspectief. Het is een vakorganisatie met vrijgestelde bestuurders (ontslagen schepelingen), eigen bondsblad, bondsgedenkboek en een op manifestaties en demonstraties trots meegedragen bondsvaandel, waarbij de schepelingen hun eigen bondslied zongen:

"Werkers, waar g'ook zwoegt en lijdt,
Zijn wij niet van enen bloede?
Striemt ons niet dezelfde roede
Welker scherpste gij ook lijdt?
Hebben wij soms ruimer recht,
Minder plichten, groter vrijheid?
't Zonnelicht van levensblijheid
Is 't niet ons, als u ontzegt?
Janmaat voelt het en verstaat:
Eén is 't juk dat w'allen dragen,
Eén de strijd die heeft te wagen
't Ganse proletariaat!"

Het lied getuigt van het klassebewustzijn van de matrozen. De voortdurende uitingen van klassestrijd – dat was overigens alles wat maar naar belangenbehartiging zweemde – zijn een bron van irritatie en woede voor de marine-autoriteiten. Om die reden wordt de bond in 1904 de rechtspersoonlijkheid ontnomen. De marineleiding hoopte dat het gevoel lid te zijn van een verboden vereniging de matrozen zou doen afhaken.

Rode naam

Na de opwindende gebeurtenissen in de maand november 1918, de beëindiging van de Eerste Wereldoorlog, veranderde er veel bij de zeemacht. Het revolutionaire tij leidde tot een aantal maatregelen die gunstig waren voor de vakbeweging en de positie van het marinepersoneel. Na een reeks van beroepsmilitairen werd H. Bijleveld jr. burgerminister van marine in april 1919. Een maand na zijn aantreden bracht hij al een werkbezoek aan het bondsgebouw. De bond her kreeg zijn rechtspersoonlijkheid en Het Anker mocht weer aan boord verschijnen. Bovendien kwam er overleg over de arbeidsvoorwaarden door de instelling van het Georganiseerd Overleg Zeemacht. Bij de marine verenigden de drie neutrale bonden zich in

1920 in tot het Comité tot behartiging van de Algemene Belangen van het Marinepersoneel beneden den Rang van Officier, kortweg CAMBO genoemd. Voor de vertegenwoordigers van de CAMBO-bonden was het een bron van frustratie dat zij op gelijke voet werden behandeld als de vertegenwoordigers van de Christelijke Bond en St. Christophorus die veel minder leden telden.

Net als voor andere categorieën overheidspersoneel viel er voor de marinemensen op arbeidsvoorwaardelijk vlak vanaf 1922/1923 niet zo veel meer binnen te halen. Soms werden ze zelfs overvallen door een forse salarisvermindering. Schorsing van het Georganiseerd Overleg, soms maanden achter elkaar, deelname aan protestbetogingen, het hielp allemaal niet zo veel.

Een motie van het SDAP-kamerlid F.W.N. Hugenholtz, een paar jaar na de oorlog om de liquidatie van de vloot voor te bereiden, moet vele SDAP-marinemensen in politieke verwarring hebben gebracht. De strijd om de Vlootwet in 1923, waar nog een kabinet op sneuvelde, zal de onzekerheid vergroot hebben. Het neemt niet weg dat het grootste deel van het lagere marinepersoneel de SDAP trouw bleef. Versterkt door gebeurtenissen in Indië bleven de CAMBO-bonden een rode naam houden. Twee van de drie CAMBO-bonden, de BvMMP en de Bond van Korporaals verenigden zich in 1931 in de Bond van Marineschepelingen.

Niet bij het NVV

We krijgen de indruk dat de Matrozenbond zich vooral om tactische redenen niet heeft aangesloten bij het NVV. Er zijn duidelijke, politieke en ideologische banden tussen bond en centrale. Al voordat het NVV werd opgericht, spiegelde de Matrozenbond zich aan de Diamantbewerkerbond die de spil zou worden van het NVV. Op 12 december 1898 hield Jan van Zutphen voor een groot aantal matrozen in Den Helder een inleiding over "Nut en noodzakelijkheid der Vakbeweging". W.H. Meijer is er zeer over te spreken: "Hij deed het zó goed, zó eenvoudig en algemeen menselijk, dat van die tijd af het ledental met sprongen omhoog ging."

Bij de opening van De Burcht houdt Jan Oudegeest, voorzitter van het NVV, een redevoering waarin hij de Matrozenbond dankt voor de vele strijders die hij heeft geleverd voor de arbeidersbeweging. In het feestnummer van Het Anker dat ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan in 1927 wordt uitgegeven, zinspeelt Evert Kupers (NVV-voorzitter) op een mogelijke aansluiting van de Matrozenbond bij het NVV. Het is er niet van gekomen.

Een eigen gebouw: De Burcht

Niet zomaar een gebouw

Jaren is er voor gespaard. Duizenden marinemensen hebben er centen en dubbeltjes van hun traktement voor opzij gelegd. Op een mooie zaterdag in de maand juni van het jaar 1914 is het dan zover. Op uitbundige wijze wordt het imposante kantoor van de bond in Den Helder in gebruik genomen. De pers staat er uitgebreid bij stil. Het Volk, waar de meeste schepelingen op geabonneerd zijn, wijdt er een enthousiast artikel aan. De marineleiding schittert door afwezigheid. Wél aanwezig zijn kopstukken uit de sociaaldemocratische beweging, onder wie Kamerleden en het bestuur van de SDAP. De opening is een hoogtepunt in het arbeidsleven van de voorzitter van de Matrozenbond Hilbert Toering.

Het kantoor is niet zomaar een gebouw. Het wordt De Burcht genoemd. Deze schepping van architect Piet Kramer wordt al meteen vergeleken met die van zijn collega Berlage, het paleis van de Diamantbewerkerbond in Amsterdam. Architectonische vakbladen spreken zich waardierend uit over Kramer's eerste grote werk. De Burcht groeit uit tot het bolwerk van de sociaaldemocratie in Den Helder.

W.H. Meijer blikte in zijn autobiografie trots terug: "Op 26 October 1913 werd de eerste steen gelegd en op Zaterdag 20 en Zondag 21 Juni 1914 vond de feestelijke opening plaats, onder zéér grote, ja overweldigende belangstelling van geheel de Nederlandse arbeidersbeweging. Namens de oudgasten was, voor de monumentale ingang van het gebouw, een door Hildo Krop ontworpen gedenksteen ingemetseld van ongeveer één bij twee meter, voorstellende een matroos, die een anker (symbool van "Het Anker") door een stormachtige zee in veiligheid brengt. Namens de oud-leden en vrienden van de Bond, heb ik deze steen, met een kort toepasselijk woord, overgedragen. Het waren voor ons allen een paar onvergetelijke dagen."

Harry Peer

Bronnen:

- W.H. Meijer, Terugblik. Herinneringen van een sociaal-democraat. Van Gennep Amsterdam 1981.
- J.L. Swarte, Spreekpunt 1971. 25 Jaar VBZ en wat daaraan vooraf ging. VBZ Den Helder 1971.
- J.R. Bruijn, Marinevakbonden tussen wereldoorlog en munterij (1914-1933), In: Tijdschrift voor zeegechiedenis, jaargang 9, 1990, nummer 2.
- L. de Jong, Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog, Deel 1 Voorspel. Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage 1969.

Dit verhaal is een enigszins bewerkte versie van het artikel van Harry Peer dat verscheen in Solidariteit nr. 65, februari 1994.

Geschiedenis van de Marine Watersport Vereniging

Het begon allemaal op 6 september 1949, toen de heer GEEREVLIIET een uitnodiging stuurde aan enige medestanders van de watersport, om ten huize van betrokkene te bespreken hoe te komen tot het maken van richtlijnen en regels tot het oprichten van een watersport vereniging.

De vergadering werd gehouden ten huize van de heer Geerevliet aan de Bloemendaalseweg te Bloemendaal. Eventueel gemaakte reiskosten zouden worden vergoed, maar waaruit deze betaald zouden worden werd niet vermeld.

De door hem uitgenodigde collegae waren:

De heer Kolenbrander Bootsman

De heer Heijmen Bootsman

De heer Fiévez Bootsman

De heer de Vries Sgt schrijver

De heer Becht Sgt monteur

De heer Muller Kpl hofmeester

De besprekingen ten huize van de heer Geerevliet zouden moeten leiden tot het samenstellen van een voorlopig bestuur. Dat het een vruchtbare vergadering is geweest kan men afleiden uit het feit dat reeds op 17 september 1949 een vereniging werd opgericht met de naam:

"MARINE WATERSPORT VERENIGING"

Nu moest een bestuur worden samengesteld, op dat moment waren er nog geen leden dus van kiezen was uiteraard geen sprake. Er werden diverse vergaderingen belegd om Statuten en Reglementen samen te stellen. Ook werd de contributie vastgesteld en wel op f 1,- per maand.

Verder werden er afdelingen gevestigd te Den Helder, Hilversum en Rotterdam. Agentschappen waren aanwezig te Amsterdam en aan boord van Hr.Ms. Karel Doorman. Men bouwde goede contacten op met de Marineleiding, welke de doelstelling van de jonge vereniging van harte ondersteunde. Daar de Marine in die tijd erg krap bij kas zat, hoefde men uit deze hoek niet op financiële ondersteuning te rekenen.

Dit gaf voor het nog jonge bestuur al de eerste problemen. Maar slim als zij waren klopte men aan bij de VBZ, want in de statuten was opgenomen dat gewone leden kunnen zijn: " personeel der Koninklijke Marine, die lid waren van de VBZ (art. 7)." En bij beëindiging van het lidmaatschap van de VBZ beëindigde ook het lidmaatschap van de MWV.

Het bestuur deed dan ook voorstellen tot het aangaan van geldleningen bij het hoofdbestuur der VBZ. Elk jaar moest een bedrag worden afgelost, dit te bepalen door het hoofdbestuur der VBZ.

Op de vergadering van de MWV, waar, over de geldlening werd besproken in tegenwoordigheid van het hoofdbestuur van de VBZ, werd goedkeuring gegeven. In verband met de ledenwerving werd bekend gemaakt, via een brief dd. 24 oktober 1949 aan de leden, die zich bezig hielden met het werven van leden, dat het bestuur nu een lening was aangegaan van f 20.000,- om jachten en kano's te kopen. Hiervoor kregen wij

de grootste medewerking van de VBZ en ook van de kant van de Marine. Dit was dus in feite niet alleen werven voor de MWV, maar ook voor de VBZ gezien de statuten.

Groot was dan ook de verbazing toen via de majoor Wendel werd vernomen dat de lening geen doorgang kon vinden. Het hoofdbestuur van de VBZ heeft zich garant willen stellen voor een bedrag van f 20.000,-- en getracht een lening te sluiten bij de Middenstandsbank. Dit gaf nogal problemen, zodat het hoofdbestuur van de VBZ zich heeft teruggetrokken.

Ten einde raad werd er aangeklopt bij het MSF. In de brief van dd. 21 november 1949 werd aan het MSF gevraagd of zij in hun eerst volgende vergadering wilden bespreken of het mogelijk was om f 20.000,-- te lenen aan de Marine Watersport Vereniging tegen normale voorwaarden. In de brief van 9 december 1949 antwoordde de MSF, dat de statuten van het fonds niet toestonden een dergelijke transactie aan te gaan.

Wat nu te doen, penningmeester de heer P.C. Becht vroeg een onderhoud aan met een vertegenwoordiger van de Rotterdamsche Bank N.V. betreffende "Obligatielening" ad f 20.000,-- ten laste van de MWV.

Naar aanleiding hiervan zijn er brieven uitgegaan te weten naar: MSF, Boll & Dunlop's distilleerderij, Wilton Fijenoord N.V., Lever Brothers & Unilever N.V. en Distilleerderij en Likeurstokerij "De Olifant" van J.J. Melchers Wz. Hierbij werd het verzoek gedaan om zo mogelijk een bedrag van f 2.500,-- aan de door de MWV uit te geven obligaties van f 100,-- te willen beleggen. Helaas bleek er geen belangstelling voor deze obligaties.

Dat de geldperikelen ook binnen de Marine doorsijpelden moge blijken uit het volgende. Op voorspraak van de Commandant Onderzeedienst heeft het bestuur een brief verzonden aan de Adjudant van de Prins om een audiëntie aan te vragen met de bedoeling hem te vragen of ZKH geen gaatje voor ons zou weten. Helaas had de Adjudant van ZKH deze brief verkeerd begrepen en kregen wij het bericht, dat dit niet door kon gaan, daar hij dacht dat wij f 20.000,-- van de Prins zelf zouden willen lenen.

Ons eerste onderkomen bestond uit een vlot met daarop vier palen en een zeiltje, zodat de kano's, met de namen "AA" en "EE", afgedekt konden worden. Het vlot lag afgemeerd aan de Binnenhaven tegen over de Atjeh loods. Daar lagen ook fregatten van de Bitterklasse afgemeerd, zodat regelmatig voorkwam dat ons vlot verhaald moest worden vanwege deze fregatten. Een leuke anekdote uit die tijd komt van Ome Jaap Willemse. Ook toen wist de jeugd al van vernielingen, want regelmatig werd de opstelling (tentje) op het vlot vernield. Ome Jaap was daar doodziek van en gaf een paar matrozen opdracht om een hek te plaatsen. Alleen was zijn baas daar niet zo van gediend en moest hij op parade komen wegens het oneigenlijk inzetten van Marine personeel. Dat kwam hem te staan op vier dagen lichtarrest. Wat je al niet over moest hebben voor je vereniging.

De afdeling Hilversum kreeg de eer als eerste een kleine BM-er te stationeren met de naam "Rijn". Het bestuur sprak de wens uit dat de afdeling veel plezier mocht hebben van de eerste aankoop.

Gelukkig ging het goed met de ledenwerving, zelfs zo, dat gezocht moest worden naar een beter onderkomen. Het bestuur ging dan ook op pad en men vond in Den Oever een oude woonark die gebruikt werd als logementschip voor de duikersopleiding en vervolgens werd afgedankt, deze leek geschikt voor de vereniging. Een ligplaats was in overleg met de Marine snel geregeld. In 1958 kwam de "Castor", zo heette ons nieuwe onderkomen, die werd afgemeerd op de oude plaats van het vlot en kreeg daar zijn vaste

ligplaats. Voor de woonark werd door middel van vloten een haven gebouwd waar de verenigingsschepen en die van leden hun ligplaats vonden.

Dat het niet altijd rozengeur en maneschijn was moge blijken uit een verslag van de algemene ledenvergadering uit die tijd. Het bestuur stond een grote uitbreiding van de eigen vloot voor ogen. Men wilde overgaan tot het aanschaffen van zes grote BM-ers en een Aeolus kruiser. Het bestuur was van mening dat het verenigingsbelang prevaleerde boven de booteigenaars-belangen.

Derhalve werd een statutenwijziging voorgesteld met de bedoeling verenigingsboten voorrang te verlenen bij het toekennen van ligplaatsen. Indien er plaatsen over waren, dan werden die aan de leden toegewezen. Daarvoor was het zo, dat men uitsluitend aanspraak kon maken op natte winterberging.

De vergadering had daar behoorlijk wat problemen mee, daar bij de oprichting het toenmalige bestuur geen moeite te veel was om leden-booteigenaren, om de MWV groot te maken. Nu de MWV "groot" begon te worden en zelf schepen had, waren zij ineens niet meer nodig, zo redeneerde men. Het moet er tijdens die vergadering erg heet aan toe zijn gegaan. Onder leiding van de heer Koppenhol werd de vergadering voor beraad, maar ook om af te koelen, geschorst.

Na de schorsing kwam het bestuur met een voorstel de statuten te wijzigen met de restrictie dat men jaarlijks een verzoek indiende voor een ligplaats en dat het bestuur voor de aanvragen voor een ligplaats, een wachtlijst zou aanleggen, aldus werd besloten. Dat het genomen besluit niet unaniem was moge duidelijk zijn, alleen de booteigenaren waren tegen. Ook toen was het beleid van de vereniging de zeilsport te promoten en zoveel mogelijk leden zich te laten bekwamen in deze mooie sport.

Na verloop van tijd bleek door de toename van het aantal leden en bootbezitters de "Castor" niet meer te voldoen. Het clubschip was moeilijk te onderhouden, maar wat wil je, de oude dame was al zo'n 60 jaar oud. En voor het onderhoud van de boten maakte men gebruik van een loods van de firma Strabo aan de Oostslootstraat. Zodoende besloot men een commissie in het leven te roepen onder leiding van de heer S.J. de Vries. Zij kregen als opdracht om op zoek te gaan naar een woonark waarin ruimte moest zijn voor een kantine en een onderhouds-/berging gedeelte.

Al gauw bleek dat dit geen gemakkelijke opdracht was zeker niet in de tweedehandsmarkt. Men besloot tot nieuwbouw. Jachtwerf "De Blauwe Wimpel" te Diemen kreeg de opdracht voor een bedrag van om en nabij de f 100.000,--. Het nieuwe clubschip werd 28 meter lang en 9 meter breed. Op de benedenverdieping konden zo'n 24 schepen opgeborgen worden. Boven een grote kantine met keuken, douches en toiletten en een bestuurskamer. Al met al een grote verbetering ten opzichte van de "Castor" en er hoefde geen ruimte meer gehuurd te worden voor de winterberging van de clubschepen, dus kostenbesparend.

De officiële opening was op zaterdag 15 juni 1968 en werd verricht door mevrouw E.H. Lindner-Rosier de echtgenote van de technisch adviseur van de MWV. Aan de ingebruikneming werden gekoppeld een receptie en zeilwedstrijd, waarmee het zeilseizoen werd geopend. De oude "Castor" werd overgedragen aan het zeekadettenkorps.

UITREIKING ZILVEREN SPELD

Aan de heer S.J. de Vries, een der oprichters van de vereniging werd voor het eerst sinds de oprichting van de vereniging de zilveren speld uitgereikt. Hij kreeg deze voor zijn vele verdiensten voor de vereniging. Daar de heer De Vries met functioneel leeftijdsontslag ging moest hij conform de statuten van die tijd het bestuur verlaten en werd buitengewoon lid zonder stemrecht, zo ging dat.

BEVORDERING TOT VAK-OFFICIER

Een andere regel uit die tijd was, dat je de vereniging moest verlaten als je bevorderd werd tot officier van vakdiensten. Van de ene op de andere dag telde je niet meer mee. Je kon dan nog lid worden van de KMJC. De initiatiefnemer van de vereniging, de heer Geerevliet, werd daar zelf de dupe van.

OPENING DEPENDANCE MARINE VliegKAMP VALKENBURG

Op 11 mei 1978 opende de Commandant van de Marine vliegekamp Valkenburg, de geheel vernieuwde zeilboet van de Marine Watersport Vereniging / OS&O. Deze zeilboet was gelegen aan de Kagerplas in Zuid-Holland en bevond zich in de jachthaven van de familie Jonkman. De aldaar gestationeerde jachten van de MWV en OS&O, werden gebruikt door leden die in de rol liepen van Valkenburg. Uiteraard moesten zij in het bezit zijn van het benodigde brevet. Door het aanleggen van de Schiphollijn moest de oude zeilboet eraan geloven en werd er plaats gemaakt voor het asfalt. Hierdoor werd de jachthaven in noordelijke richting uitgebreid door middel van een uitgraving één en ander ter compensatie van het verloren gegane gedeelte ten behoeve van de Schiphollijn. Ter gelegenheid van de opening werd aan de OS&O Officier een schildje van de MWV aangeboden en werd de hoop uitgesproken, dat men nog vele jaren gastvrijheid zal mogen genieten van de jachthaven Jonkman. Helaas moesten wij in 1998 het contract met Jonkman opzeggen.

DE DEPENDANCE VAN EWIJCKSLUIS - DE HAUKES

Dat het ook wel eens tegen kon zitten binnen de vereniging, was het besluit van de gemeente Anna Paulowna dat wij niet langer gebruik konden maken van de boet op Van Ewijksluis. Men vond dat het dijklichaam verzwakt werd, zodat wij niet meer aan de buitenkant konden bivakkeren. Het bestuur heeft er alles aan gedaan om de besluitvorming te wijzigen tot aan de Provincie toe, maar niets mocht baten. Om toch in de behoefte te voorzien werden er tien ligplaatsen verkregen bij de watersport vereniging Anna Paulowna. Daar hebben wij van 1985 tot 1987 gebruik van gemaakt. Intussen werd er ook uitgekeken naar andere mogelijkheden. De woonark nabij de Balgzandbrug was te koop en het daarbij gelegen water leek een mooi alternatief. Alleen toen de prijs van de woonark bekend werd, was het toch wel even slikken f 140.000,- en dat kon bruin niet trekken. Gelukkig had de Watersport Vereniging Amstelveen plannen om te gaan verhuizen. Hun clubhuis stond toch wel ver van hun haven en op de kop van de haveningang werden zij in de gelegenheid gesteld om een nieuw onderkomen te bouwen.

Na diverse gesprekken met de Voorzitter van de Watersport Vereniging Amstelmeer, de heer De Koning en uiteraard met toestemming van de leden, werd in 1986 besloten tot het aankopen van de boet De Haukes. Op 16 april 1987 werd het nieuwe onderkomen door de burgemeester van Wieringen, de heer Post, geopend en hadden wij er een prima onderkomen bij. Natuurlijk moest er nog veel gebeuren, maar onder leiding van de eerste beheerder Teun Houtriet en later de heer Geene, voelden een ieder zich er al gauw thuis. Het voordeel van deze locatie was het grote aantal ligplaatsen en men kon gelijk het meer op. En om wedstrijden te varen was het helemaal ideaal.

In 1986 vond ook de besluitvorming plaats tot het aankopen van 18 nieuwe Centaurs. We hadden door de jaren heen een ratjetoe aan schepen verkregen, denk hierbij aan Vauriens, 16 m², Vrijheids en Centaurs.

Voor het onderhoud was dit vaak een probleem en men wilde graag standaardiseren. Een andere bijkomstigheid was dat ons ter oren was gekomen dat de Koninklijke Marine in 1988 de Sea Week wilde organiseren en van onze expertise gebruik wilde maken. Wat was nu mooier om met gestandaardiseerde schepen het water op te gaan, zodat een ieder gelijke kansen had. Of met een ratjetoe aan schepen te moeten varen wat ook geen visitekaartje voor de Marine was. Het volgende werd besloten; de vereniging koopt de schepen en de Marine de zeilen, en zo geschiedde. Symbolisch werd de eerste Centaur, met de naam "Baroe", gedoopt door de echtgenote van onze beschermheer Vice Admiraal Brainich von Brainich-Felth. De Sea Week was een groot succes er was nog nooit zoveel reuring geweest op De Haukes en het bleek, dat onze vereniging in staat was grote wedstrijden te organiseren. Zo groeide de boet in De Haukes, want dat was het in eerste instantie, uit tot een watersport centrum waar het goed vertoeven is. In 1994 werd het dak vernieuwd. Onder de bezielende leiding van Theo Souren en technische assistentie van ons gewaardeerd Belgisch lid Rudie Willems en vrijwilligers kreeg het gebouw een heel ander aanzicht. Precies passend met de omgeving.

Een wel zeer zwarte bladzijde in het bestaan van onze vereniging was het heengaan van de heren Van Asperen, Van Blerck en Van Dillen. In die tijd was het gebruikelijk dat tijdens het zomerseizoen een van onze jachten op locatie in Flensburg (Duitsland) gestationeerd werd. De bovengenoemde heren, vrijwilligers, wilden de "Stern" op 2 september 1985 terug varen vanuit Flensburg naar Den Helder. Op 6 september 1985 bereikte ons het bericht vanuit de Bondsrepubliek dat het jacht de "Stern" onbemand was aangetroffen op het strand van het eiland "Langeoog" (BRD). Inmiddels was vanuit de OSRD organisatie op Helgoland een opsporings- en reddingsactie opgestart, welke resulteerde in het melden, dat twee stoffelijke overschotten waren gevonden. Na identificatie bleken dit de stoffelijke overschotten van wijlen de heren Van Blerck en Van Dillen te zijn. Op donderdag 12 september werd eveneens het stoffelijk overschot van de heer Van Asperen gevonden. Ten aanzien van de toedracht kan men slechts in het duister tasten en de feiten die geconstateerd zijn als les interpreteren.

DE NIEUWE HAVEN

Op 10 mei 1995 werd door het bestuur besloten om een commissie samen te stellen, die moest gaan onderzoeken wat de mogelijkheden waren om tot een herinrichting van de haven te komen. 7 Juni 1995 werd de commissie geïnstalleerd.

De eerste vergadering van de Herinrichting Haven Commissie (HHC) werd gehouden in de tweede week van september. In deze vergadering werd een taakverdeling gemaakt

en aan de hand van de taakomschrijving en de opdracht, is de commissie vol goede moed aan het werk gegaan.

Al gauw kwamen er twee plannen uit de bus rollen.

Plan 1: Het clubschip verplaatsen richting ARZV en de ARZV verplaatsen naar de Jaap Willemse steiger.

Plan 2: Het clubschip verplaatsen tegen het afscheidingsvlot van de HWN en de ARZV verplaatsen naar de Jaap Willemse steiger.

Uitgaande van deze twee plannen werden er tekeningen gemaakt, zoals de commissie dacht dat het zou moeten worden. Er werden bezoeken gebracht aan andere havens om ideeën op te doen. Aannemers werden aangeschreven voor offertes en omdat de ARZV een belangrijk onderdeel was in de gemaakte plannen, werd deze vereniging uitgenodigd voor een gesprek. In dit gesprek werd al gauw duidelijk dat de ARZV wel blij was met de voorgestelde plannen, want dat paste goed in hun nieuwbouwplan voor een nieuwe loods.

Wat ook heel goed uitkwam, was dat op het moment dat er plannen gemaakt werden om de haven te veranderen, de haven uitgebaggerd moest worden. Het clubschip moest verhaald worden en het was een leuk gezicht om te zien dat Ome Jaap Willemse de leiding had bij het verhalen van het clubschip. En dan te bedenken dat hij diegene was die de ark als eerste de haven binnen sleepte, maar toen nog als actief dienende.

Bij het baggeren bleek dat er vroeger niet zo nauw met het milieu werd omgesprongen. Tot grote verbazing van omstanders, kwam er een complete scheepsmotor boven water en allerlei andere rotzooi. Jammer genoeg werden er tijdens het baggeren ook fouten gemaakt ondanks onze aanwijzingen dat er bij de walkant niet dieper gebaggerd mag worden dan 90 centimeter, ging men tot twee meter diepte. Het gevolg van te diep baggeren is dat de wal is gaan verzakken.

Maar nu verder met de haven. Door het bestuur werd gekozen voor plan twee. Het clubschip naar het scheidingsvlot met de HWN. Als aannemer werd de firma Kuipers en Leeuwenkamp aangetrokken. Wat nog restte was de financiële afwikkeling. Om de kosten te drukken werd er door een aantal vrijwilligers begonnen met het slopen van de Jaap Willemse steiger. Dat bleek achteraf niet zo gemakkelijk te gaan. Ondanks dat het al in het najaar was, kostte het menig zweetdruppeltje.

Als eerste werden de palen, voor het afmeren van het clubschip, de grond in geheid. Met behulp van sleepboten van de Havendienst werd het clubschip daarna op zijn nieuwe plaats gemaneuvreerd. Doordat het schip gedraaid werd moest er een nieuw entree gemaakt worden. Hier werden eveneens de financiële middelen gevonden en kon een aanvang gemaakt worden.

De winter van 1996/97 speelde ons wel parten, gedurende vele weken lag het werk stil, vanwege de ijsgang kon er niet gewerkt worden. Voor aanvang van het nieuwe seizoen moest de haven gereed zijn. Gelukkig kwam alles op tijd gereed en kon door onze beschermheer Vice Admiraal L. Kroon op 7 juni 1997, precies twee jaar na het instellen van de Haven commissie, onder grote belangstelling de haven officieel worden geopend.

MWV ZEELAND

Dat onze leden uit het gehele land komen is bekend. Om ook onze vrienden in Zeeland gelegenheid te geven hun watersport te beoefenen, bestaat al jaren de afdeling Zeeland. De watersport beoefening vond plaats vanuit het kanaal door Walcheren voor de sluis van Veere, op het terrein van de voormalige mijnenstelplaats van de Koninklijke Marine. Het complex werd op dat moment gebruikt als opslagplaats voor de in aanbouw zijnde GW Fregatten, met als voordeel dat het werd bewaakt door de MBK, die naast het complex woonde. Vanuit onze haven zijn vele wedstrijden gezeild waaronder ook de clubkampioenschappen. Ook hebben velen uit Zeeland en "aanloop bemanningen" daar hun fel begeerde brevet en CWO diploma gehaald.

Toen het complex overgedaan werd aan de Domeinen, was voor ons de tijd gekomen om een ander onderkomen te zoeken. We hadden eerst nog geprobeerd om via onze bazen in Den Haag het complex te behouden, maar dat mocht niet baten. We werden, als ik het goed heb, wel in de gelegenheid gesteld om het te kopen maar een miljoen was toch wel iets te hoog voor onze vereniging. We hebben ook nog een poging gedaan om samen met de zeevaartschool te gaan samenwerken, zij waren de beheerders, van wat nu het buitencentrum heet.

Maar dan moesten wij ons voor f 40.000,- inkopen dus dat ging ook niet door. We zijn toen verhuisd naar de overkant van het kanaal en terecht gekomen bij de Marina Veere met als eigenaar de heer Vroon. We hadden de beschikking over een gezamenlijke wachthut op de steiger, maar bij grote evenementen mochten we gebruik maken van een grote loods die vroeger door de MLD gebruikt werd voor de watervliegtuigen. Om toch een eigen onderkomen te hebben werd er een grote container aangekocht, die bij het kabelgat op de kazerne te Vlissingen geheel verbouwd werd met ramen, deuren en stromend water uit een aan het plafond gehangen tank. De in dienststelling vond plaats in 1988 door de burgemeester mevrouw Mont Frans en de toenmalige Commandant Maritiem de heer Nillisen. We gaven er een officieel tintje aan dat kon nooit geen kwaad, maar helaas de burgemeester vertrok naar Katwijk en het college van BW Veere vond dat een container niet kon. Dat hield dus in dat we weer moesten verkassen, maar waarheen?

Gelukkig konden we terecht bij het buitencentrum te Veere, wat intussen in andere handen was gekomen en dat zag er allemaal heel goed uit. We hadden veel ruimte en er was een mogelijkheid om te kamperen, dus de container daar geplaatst. De beheerder, echter, had ons op een verkeerde plaats gezet, die toebehoorde aan de scouting Zeeland. Al het werk voor niets, maar we lieten de moed niet zakken. Uiteindelijk kregen we een plaats toegewezen op het voorterrein met uitzicht op de boten, maar met minder bewegingsruimte. Om er zeker van te zijn niet weer weggeschopt te worden, hebben we alles goed geregeld met de gemeente Veere, wat inhield dat de container weer aangepast moest worden en voorzien van een houten omhulsel, hetgeen goed paste bij de landelijke omgeving. Het plaatsen van de container was geen gemakkelijke opgave daar er veel bomen omgehakt moesten worden en dat in hartje winter. Maar met twee kranen, één van het Korps en één van de Landmacht werd de klus toch geklaard. Hier hebben we toch een aantal jaren veel plezier gehad en kunnen genieten van de watersport. Daar de samenwerking met de beheerder niet al te best was, moesten we helaas weer uitkijken naar een nieuwe locatie.

Eerste vrouwelijke commandant van een fregat

2007

Op vrijdag 12 januari 2007 werd Jeanette Morang, toen 41 jaar oud, aangesteld als commandant van het luchtverdedigings- en commandofregat Hr. Ms. De Ruyter. Daarmee werd Kapitein-Luitenant ter zee Jeanette Morang de eerste vrouwelijke commandant van een fregat in de geschiedenis van de Nederlandse zeemacht.

De scheepsjongen van Bontekoe

Het was de passie voor de zee die haar uiteindelijk bij de Koninklijke Marine bracht. Als klein meisje las ze De scheepsjongen van Bontekoe. Haar oom, die bij de koopvaardij zat, vertelde veel verhalen over de zee. De aantrekkingskracht steeg. "Ik wilde graag naar de zeevaartschool", vertelde Morang in 1998 tijdens een interview, "maar mijn oom raadde dat af. In die tijd zaten er nauwelijks vrouwen bij de koopvaardij en tijdens een vaart kon dat de nodige problemen opleveren. Dus mijn oom zei dat ik eens een kijkje moest nemen bij de marine."

Join the Navy, see the world

Als zestienjarige scholiere bezocht ze de Nationale Vlootdagen in Den Helder: Join the Navy, see the world. "Vervolgens kwam er een marinevoorlichter bij m'n ouders thuis. Hij vertelde dat over twee jaar voor het eerst in de geschiedenis vrouwen toegelaten zouden worden tot de officiersopleiding. Ik dacht: Mooi, dan ben ik net klaar met mijn vwo."

"Ik was jong en onbezonnen, besepte niet dat er ook nadelige kanten zaten aan het feit dat ik tot de eerste lichte vrouwelijke officieren behoorde." Samen met 104 jonge mannen en acht vrouwen begon Jeanette Morang in 1983 met de driejarige basisopleiding aan het Koninklijke Instituut voor de Marine (KIM). Een tijd met ups and downs, vertelt zij later: "De opleiding is intern. Opeens was ik mijn privacy kwijt, zag medestudenten 24 uur per dag. Mensen kunnen dan onderling heel hard zijn. Van de acht vrouwen vielen er uiteindelijk vijf af."

Proost op '150 jaar mannen'

Binnen de opleiding waren de reacties op de komst van de vrouwen heel verdeeld: "Het merendeel reageerde neutraal, anderen vonden het juist leuk en een minderheid vond het niks dat er vrouwen op het KIM kwamen. Vlak voordat wij werden toegelaten, hield de marine een borrel om op '150 jaar mannen' te proosten. Dat zegt genoeg over de sfeer destijds."

Overal de eerste vrouw - lastig

Morang was niet alleen een van de eerste vrouwelijke officieren in opleiding. In 1998 werd zij al de eerste vrouwelijke commandant van Hs. Ms. Alkmaar - een kleine mijnenjager met 43 militairen aan boord. In haar huidige functie als commandant van Hr. Ms. De Ruyter voert zij het commando over 176 manschappen. Het luchtverdedigings- en commandofregat heeft als bijnaam 'Parel van de marine', vanwege de naam en de grijze beschildering. Zonder dat ze dat zelf wil, vervult Morang een ambassadeursfunctie. "Het is fantastisch dat ik commandant ben geworden, maar dat ik de eerste vrouw in deze functie ben is alleen maar lastig. Het kost een hoop extra tijd."

Dit is geen jonge dame – dit is de commandant!

Morang benadrukt tijdens een interview met dagblad Trouw in 2007, dat ze is uitgekozen om haar kwaliteiten, niet omdat ze een vrouw is. Marinepersoneel is gewend aan een gemengde bezetting op schepen. In tegenstelling tot een Duitse loods, die zich onlangs eerst tot Morang wendde en daarna tot de navigatie-officier. Verbaasd stelde de loods vast dat “die jongedame dat net ook zei”. Waarop de ‘navo’ nuchter antwoordde: “Dat is geen jongedame, dat is de commandant!” Jeanette Morang vertelt de anekdote met smaak.

“Gewoon je werk doen”, is haar devies. “Mijn loopbaan is heel stapsgewijs gegaan; iedere keer wordt de functie complexer. Daar leer je veel van en dat pak je mee naar een volgende plaatsing. Zekerheid over promotie heb je nooit. Als ik het bijvoorbeeld niet goed had gedaan op de Alkmaar, was ik niet op de lijst gekomen voor commandant van een fregat.”

Jeanette Morang – kort -

Geboren op 12 mei 1965

Getrouwd, 1 zoon

1983 – 1986 Opleiding Koninklijk Instituut voor de Marine

1987 Studie Bedrijfskunde

1997 Commandant - Mijnenjager ‘Hr. Ms. Alkmaar’

2006 Eerste Officier LCF ‘Hr. Ms. De Zeven Provinciën’

2007 Commandant LCF ‘Hr. Ms. de Ruyter’

Voor de tekst is o.a. gebruik gemaakt van eerdere interviews met Jeanette Morang voor Avanta Magazine/ januari 1998 en Dagblad Trouw van 28/05/2007.